

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Deres ref

Vår ref

Dato

26/1840-

21. mai 2026

Høring av Helsedirektoratets utredning med forslag til styrking av barn og unges rettssikkerhet ved tvangsbruk i psykisk helsevern

Helse- og omsorgsdepartementet sender med dette på høring Helsedirektoratets utredning med forslag til styrking av barn og unges rettssikkerhet ved tvangsbruk i psykisk helsevern.

Høringsfristen er **21. september 2026**.

Helsedirektoratet fikk i tildelingsbrevet for 2025 i oppdrag å utarbeide et forslag til hvordan barns rettigheter ved bruk av tvang i psykisk helsevern best kan klargjøres og styrkes innenfor dagens lovstruktur.

Helsedirektoratet foreslår blant annet:

- å samle de særlige bestemmelsene om psykisk helsehjelp til barn i et nytt kapittel 2A i psykisk helsevernloven
- at psykisk helsehjelp til barn under 16 år fortsatt bare skal kunne gjennomføres med samtykke fra foreldrene eller andre som har foreldreansvaret
- at faglig ansvarlig i tillegg skal treffe vedtak om bruk av alle gjennomføringstiltak etter psykisk helsevernloven kapittel 4
- at det utarbeides mer detaljert veiledning til tjenestene og kontrollkommisjonen om saker som gjelder barn i psykisk helsevern

Postadresse
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo
postmottak@hod.dep.no

Kontoradresse
Teatergt. 9
www.hod.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
983 887 406

Avdeling
Helserettsavdelingen

Saksbehandler
Eldrid Byberg
22 24 86 85

- at virksomheten skal tilby veiledning til foreldre eller andre med foreldreansvaret dersom det på grunn av barnets motstand er uforsvarlig å gjennomføre helsehjelp barnet har sterkt behov for

Direktoratet foreslår i tillegg to alternative løsninger for barn mellom 12 (og yngre dersom barnets alder og modenhet taler for det) og 16 år som motsetter seg psykisk helsehjelp:

Alternativ 1

For å etablere tvungen observasjon og tvungent psykisk helsevern må vilkårene i psykisk helsevernloven § 3-3 være oppfylt og faglig ansvarlig må, i tillegg til samtykke fra foreldre eller andre med foreldreansvaret, treffe vedtak om tvungent vern. Kontrollkommisjonen skal overprøve vedtaket etter de samme reglene som gjelder for etablering av tvungent vern for voksne.

Alternativ 2

Samtykke fra foreldrene eller den som har foreldreansvaret skal fortsatt være det eneste grunnlaget for etablering av psykisk helsevern. Dagens ordning med at kontrollkommisjonen overprøver etableringen av psykisk helsevern videreføres. Det tydeliggjøres hvordan kontrollkommisjonene skal behandle disse sakene. Krav om godkjenning og velferdskontroll ved institusjoner for barn forskriftsfestes.

Vi ber særlig om at høringsinstansene kommer med synspunkter på forslaget om en flytende nedre aldersgrense for å skille mellom grunnlag for tvangsbruk.

Helsedirektoratet antar at forslagene ikke vil gi økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning. Departementet legger til grunn at konsekvensene av regelverksendringene tas innenfor helseforetakenes gjeldende budsjettammer.

I utredningen foreslår direktoratet at kontrollkommisjonen skal besøke institusjoner og avdelinger der barn under 16 år har døgnopphold, minst en gang i måneden. Dette forslaget er knyttet opp mot alternativ 2 ovenfor, se også utredningen punkt 8. Departementet gjør oppmerksom på at et tilsvarende forslag også inngår i forslaget til ny psykisk helsevernforskrift som er på alminnelig høring med frist 10. mai.

Vi ber om at høringsuttalelsene sendes inn digitalt på www.regjeringen.no/id3160744 under «Send inn hørings svar». Her er det mulig å registrere seg, mellomlagre svar og laste opp vedlegg. Det er også anledning til å sende høringsuttalelser uten å registrere seg. Høringene er åpne, og alle kan sende høringsuttalelser til oss. Merk at uttalelser som hovedregel er offentlige etter offentleglova, og vil bli publisert sammen med andre høringsuttalelser. Høringsinstansene bes om å vurdere om høringsnotatet bør sendes til underliggende etater eller virksomheter, tilknyttede virksomheter, medlemmer eller lignende.

Med hilsen

Geir Helgeland (e.f.)
avdelingsdirektør

Eldrid Byberg
utredningsleder

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer